

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
GENEL MERKEZİ

İstanbul 28.8.1966

Ankara Caddesi No:40
İSTANBUL

B A S I N B Ü L T E N İ

Türkiye İşçi Partisi'nin 17. İlçe kongresinde konuşan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, T.İ.P.'lileri deprem felâketzedelerine yardıma çağırarak:

"Varto'yu yerle bir eden, Hınıs'ta, Karlıova'da büyük hasar yapan ve binlerle vatandaşımızın canına kıyan son depremler, şüphesiz tabii bir afettir ve tabii afetlerin en korkuncudur. Ancak can kaybının bu kadar çok ve maddi kayıpların bu derece ağır olması, kapkaç rejiminde yaşamamızın bir sonucudur."

demıştır. Aybar, felâket bölgesinde alınmış tedbirlerin genellikle yetersiz olduğunu, depremin altıncı gününde Varto'nun halâ bir enkaz yığını halinde bulunduğunu; felâketzede ailelere çadır dağıtım işlerinin yavaş yürüdüğünü; pek çok ailenin geceyi açıkta geçirdiğini; hele dağ köylerinde durumun daha feci olduğunu sadece yaralılara yardım ve sağlık işlerinin az çok tatminkâr görüldüğünü belirterek, konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"Varto ilçe merkezi yerle bir olmuştur. Hınıs'ta bütün binalar büyük hasar görmüştür; oturulur halde değildir. Köylerde durum daha da korkunçtur. Varto'da hemen her vatandaş ailesi fertlerinden bir ikisini, bazan yedi sekizini kaybetmiştir. Yaklaşan kara kış karşısında, evsiz barksız, kapısız kacasız ve her an yeni bir deprem felâketine uğrama kaygısı içinde, doğulu vatandaş istikbalê güvensiz gözlerle bakmaktadır. Varto, Hınıs dolayları (fay) çizgisi, yani devamlı deprem bölgesinde bulunuyor. Gerçekten bu bölge halkı deprem felâketine ilk defa uğramadı. Daha geçen martta yer gene sarsıldı; gene kurbanlar verildi; gene binalar yıkıldı. Tekerrürü malesef muhakkak olan bu gibi afetler karşısında, bugünkü hükümette, geçmiş hükümetler de ödevlerini yapmamışlardır. Bu gibi hallerde önceden alınması gereken tedbirler olduğu muhakkaktır. Oysa hiçbir hükümet bu konuda önceden bir genel plân hazırlanmamış, bir teskilât vucuda getirmemiştir. Her deprem veya su baskını felâketinde hükümetler, yaraları sarmağa uğraşmak, çoğu zaman gerçek ihtiyacın çok altında kalan yardım faaliyetlerine girişmekle yetinmişlerdir. Yeni felâketler bizi daima hazırlıksız bastırmıştır. Bu sefer de öyle olmuştur."

Aybar bu durumun, toplumumuzun ekonomik-sosyal yapısıyla çok yakından ilintili bulunduğunu söylemiş ve bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

"Yabancıya aracılık ederek, yabancıyla ortaklaşa halkı sömürerek yaşayanların çıkarlarına hizmet eden kapkaççı kapitalizm düzeni içinde, her iş en büyük vurgun sağlanması esasına göre günü gününe yürütülür. .../.

-2-

Halk yararına ekonomik ve sosyal genel kalkınma plânlarının hazırlanması kapkaççı kapitalizm rejiminin bünyesine yabancıdır. Toprak ağalarıyla aracı tüccarların ağır bastığı bu rejim yabancı mufuz ve hakimiyetinin gölgesinde yaşadığı ve halkın her an uyanıp devlet işlerini ele almasını korkuyla hesapladığı için, genel olarak uzun vadeli işlere girişmez; girişemez. Japon gazeteciler Varto'yu gördükten sonra: (can ve mal kaybı olmayabilirdi) demişler. Şüphesiz olmayabilirdi. Ama bunun için, Türkiye'nin tam bağımsız ve sosyalist bir ülke olması şarttır. Mart ayındaki depremden sonra Varto'da hükümetçe yaptırılan ve henüz yapımı bitmemiş olan evler -üç dördü hariç- tamamen yıkılmıştır. Bu işlerin korkunç yüzünü açığa vuran bir olaydır. Bu evler biriketten yapılmıştır. Sadece köşelere demir çubuklar konmuştur. Böyle bir yapının depreme dayanmayacağını anlamak için yüksek mimar, deprem uzmanı olmaya lüzum yoktur. Nitekim bu binaların depreme dayanmayacağını Varto halkı önceden görmüş ve söylemiştir. Ama ne var ki müteahhit eliyle yaptırılan inşaat devam etmiş ve depremde evler yerle bir olmuştur. Neden? Çünkü müteahhit en büyük kârı bu şekilde sağlamıştır. Keza Varto Hükümet Konağı ile servise daha yeni açılmış olan Ziraat Bankası'nda çökmüştür. Betonarme olan bu binaların enkazına şöyle üstünkörü incelemek bile, inşaat malzemesinin şartnameye gerçekten uygun olmadığı kanısını vermektedir. Beton parçalarını elle kırmak ve ufalamak mümkündür ki, tam vasıflı bir betonun bu şekilde kırılmayacağı muhakkaktır. Meseleye ne tarafından bakılsa, Varto'lu, Hınıslı, Karlıova'lı vatandaşlarımızın, depremden çok, kapkaççı kapitalizmin, vurgunculüğün, sorumsuzluğun kurbanı oldukları anlaşılmaktadır."

Şimdi karşılaşılan asıl davanın yaklaşan kış karşısında felâketzedelere barınak sağlamak olduğunu söyleyen Mehmet Ali Aybar, Varto'lu ve Hınıslı felâketzedelerin hükümetçe yapılacağı söylenen ve soğuğa, depreme dayanmayan barınaklar içinde geçirmek istemediklerini; bu bölge halkının muvakkat iskana tabi tutulmalarının zorunlu olduğunu; ve ancak ilmin ve tekniğin öngördüğü şekilde yaptırılacak binalar kurulduktan sonra, felâketzedelerin yurtlarına dönmelerinin tek geçerli yol bulunduğunu belirterek sözlerini şöyle bağlamıştır:

"Bugün bir kısmı çadırlarda, bir kısmı da açıkta yaşayan felâketzedelerin 20 gün, bilmediniz bir ay içinde konuta kavuşturulması, hayati önemde bir davadır. Bir örneği bize Muş'ta gösterilen 3x4 metre ebadında çift cidarlı barakalarda -bunların yapımı kısa zamanda tamamlandığı farz edilse bile- ki son derece zayıf bir ihtimaldir- çoğu 10-12 kişilik ailelerin bu barakalara sığışması ve hele bu bölgenin çok şiddetli kışına bu barakalar içinde dayanabilmeleri katiyen mümkün değildir. Bundan dolayı felâketzede kardeşlerimizin geçici olarak başka bölgelerde iskanları tek çıkar yol görünmektedir. Başbakan'a bütün bunları anlattık; Ayrıca bir de muhtıra verdik. Her tedbirin alındığı ve alınacağını bildirdiler. Bekliyeceğiz, göreceğiz."

"Bu vesile ile deprem felâketinin Amerikalılarca nasıl birkin bir politik istismar konusu yapıldığını ve bu istismara malesef bazı gazetelerimizin de katıldıklarını belirtmek isterim. Gerçekten Amerikalılar Varto ilçesine kurdukları 32 yataklı seyvar hastahane vasıtasıyla, felâketzedelere koruyucu melek kılığında görünmek fırsatını elde etmişlerdir. Felâket bölgesinde Amerika'nın büyük ölçüde yardımda bulunduğu ısrarlı bir söylenti halindedir. Bize dünyanın dört bucağından yardım geldiği halde, bazı gazeteler Amerika'nın Varto'daki davranışlarını ön plânda gösterme gayretindedirler. Amerika'nın insanlık duygularıyla hareket ettiği ifade edilmektedir. Bunca insanı Viyetnam'da vahsice katledenlerin Varto'da birdenbire merhametli doktorlar, hastabakıcılar rolüne çıkmaları bizi adatmamalıdır; ve de aldatmıyacaktır."

Aybar konuşmasının bundan sonraki kısmını Türk sosyalizminin temel meselelerine ayırmıştır. Türkiye İşçi Partisi'nin altı yıla yaklaşan çetin mücadelesiyle hergün parça parça kurduğu Türk sosyalizminin, tarihimizden gelme özellikleri bulunduğunu ifade eden Aybar, özetle şunları söylemiştir:

"Türkiye için; emekçi, fakara, çilekes halkımız için biricik kurtuluş yolu sosyalizmdir. Bundan dolayı sosyalizmin ne olduğunu ne olmadığını biz İşçi Partililerin gayet iyi bilmemiz şarttır. Çünkü Türkiye'de sosyalizmi kurmak tarihi sorumluluğu, bizlerin omuzlarımızdadır. Her şeyden önce sosyalizmin basit ve kolay bir iş olmadığını bilmemiz gerektir. Sosyalizmi kurmak için tarihi gerçeklerimizi iyi bilmek ve hata etmeden değerlendirmek zorundayız. Sosyalizmin, kitaplarda yazılanları masa başında birbirimize tekrarlamak ve Türkiye'nin gerçekleriyle ilgisi olmayan, sözde bilimsel konuşmalarla kurulamayacağını; sosyalizmi kurmanın son derece zahmetli ve ciddi bir iş olduğunu bilmemiz şarttır. Sosyalist düşünce bilime dayandığına, araştırmalarda olsun, politikada olsun bilim metodu kullanıldığına göre, sosyalizmin temel kanunlarını, metoduğu şüphesiz kitaplardan öğreneceğiz. Ama sosyalizmi kurmak için kitaplarda yazılı olanları aynen uygulamaya kalkmak hiç de yeterli değildir. Hattâ sosyalist düşünceye tamamen yabancı ve her zaman zararlı sonuçlar veren bir davranıştır. Çünkü her toplum genel çizgilerle bir tür ekonomik-sosyal kategoriye dahil olmakla beraber -örneğin geri kalmış toplumlar kategorisine dahil olmak gibi- her toplum tarihinden gelen bir takım özelliklere sahiptir. Ve bu özellikler tarihsel gelişmede, çoğu zaman genel şartlardan çok daha etken olmaktadır. Her toplumun kendisine özgü tarihsel şartları ise başka başka olduğundan, sosyalizmin kuruluşunda bu etkenlerin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir ki, bu da sosyalizmde kitapçılığa, taklitçiliğe, dogmacılığa asla yer bırakmaz."

-4-

"Sosyalizmi kurmak için Türkiye'nin tarih şartlarını, ekonomik-sosyal gerçeklerini iyi bileceğiz. Sınıflar arasındaki kuvvet ilişkilerini, iç ve dış etkenleri iyi hesap ederek, emekçi halk yığınlarını bilinçlendirerek, örgütleyerek emekçilerin politik kuvvet dengesinde ağır basmalarını sağlayacağız. Demek ki, Türk Sosyalizminin KİTABINI, (a) dan (z) ye kadar, her günkü mücadelemizle, bizler yani Türkiye İşçi Partililer hep beraber yazacağız. Ve de yazmaktayız. Kitaplar bir bakıma fotoğraflara benzer. Fotoğraflar gibi kitaplar da, bir durumu bir anı tespit ederler; nazariye olarak, hikaye olarak ister istemez gelişimin canlı akışını dondururlar. Bundan dolayıdır ki, tabiat ve toplum kanunlarını daha yakından kavramak ve durmadan değişen ve gelişen dünyayı daha büyük bir sadakatla yansıtmak için daima yeni varsayımlar, faraziyeler ortaya atılır ve deneyler bunları doğruladıkça, yeni nazariyeler meydana gelir, yeni kitaplar yazılır. Bilim, bütün bu çabaların kitaplar halinde birbirini tamamlamasıyla meydana gelen bir sinema seridine benzer. Varlığın hayatın hareketi, maziden istikbale uzanan bu nazariyeler silsilesinde ancak yansımış ve kavranmış olur. Biz İşçi Partililer, Türkiye'de Sosyalizmin kurucuları olmanın sorumluluğu içinde kitaplara ölmüş bilgiler yığını gözüyle bakılmasına asla razı değiliz. Biz kitabı yarına açılmış bir kapı olarak görürüz. Ve biz kitabı tamamlanmamış, hayatın akışını yansıttıkça sonsuzluğa kadar durmadan tamamlanan bir canlı varlık olarak kabul ederiz."

Aybar daha sonra sosyalizmin ortaya koyduğu ve her toplum için geçerli olan temel gerçekler bulunduğunu; sosyal gelişmenin bu temel kanunlarından hareket edilerek, bizim gerçeklerimizin değerlendirilmesi gerektiğini söylemiş , konuşmasına şu şekilde devam etmiştir:

"Toplumun sınıflara bölünmüş olduğu ve sömürücü sınıflarla sömürülen sınıflar arasında devamlı bir çelişmenin varlığı kabul edilmedikçe, toplumlarda görülen değişimleri bilimsel olarak kavramak ve açıklamak mümkün değildir. Sosyalizm toplumsal gelişmenin belirli bir aşaması olduğuna göre sınıfları ve bunların çelişik varlıklarını göz önünde bulundurmadan ve sosyalizmin işçi sınıfının ve emekçi halk yığınlarının ekonomik-sosyal rejime, aynı zamanda dünya görüşü ve emekçilerin ahlâkı olduğu her şeyden önce kabul edilmeden, sosyalizmden söz edilmesi bir safsata olmaktan ileri geçemez. Sosyalizmin sadece bir ekonomi tekniği olduğunu sananlar; ve belli başlı üretim araçlarının kamulaştırılmasıyla, sosyalizmin kurulabileceğini düşünenler hata içindedirler. Çünkü bunlar sosyalizmi hangi sosyal sınıfların kuracağı noktasını karanlıkta bırakmaktadır. Aslında bu düşüncede olanlar (Osmanlı tipi Devlet yönetimini) yani tepeden inme ceberrut devlet anlayışını sosyalizm etiketi altında devam ettirmek havali pesindedirler."

.. / .

-5-

" Açıkça söylememekle beraber, halkı geri bulduklarından bu görüşte olanlar sosyalizmin halkla birlikte ve halkın itici ve yaratıcı güç olarak etken rol oynayacağı bir ortamda, kurulmasından umut kesmişlerdir. Oysa halkımız artık tepeden inme bir iktidarı katiyen kabul etmeyeceği için, halksız sosyalizm denemelerinin başarısızlığa uğraması ve giderek fasist bir karakter alması kuvvetli bir ihtimaldir.

Daha sonra Aybar Türkiye'ye özgü sosyal-ekonomik ve politik şartların bir tahlilini yapmış ve Türk Sosyalizminin milli bağımsızlığa kiskançlıkla bağlı demokratik bir sosyalizm olduğunu açıklayarak, sosyalizm adına Anayasa'yı savunmanın devrimci bir hareket olduğunu söylemiştir. Aybar konuşmasını şöyle tamamlamıştır:

"Anayasalar genellikle hakim sınıfların ideolojisini dile getirir ve hakim sınıfların çıkarlarını savunur. Oysa bizde 27 Mayıs Anayasası, türlü tarihi nedenler dolayısıyla, toprak ağalarının kapkaççıların değil, emekçi halkın çıkarlarını savunmaktadır. Anayasamızın hakim sınıflara karşı olduğu bunların Anayasayı uygulamamak, savaştırmak için her çareye başvurmalarıyla sabittir. Kaldı ki Anayasanın tahlili de Anayasamızın sol karakterde, sosyalizme açık bir belge olduğunu inkâr kabul etmez. şekilde ortaya koymaktadır. Su halde sosyalistlerin, yani İşçi Partililerin, Anayasa kalkarıyla hakim sınıflar üzerine yürümesi, Anayasanın eksiksiz ve tam olarak uygulanmasını; insan haklarına demokrasiye saygılı olunmasını istemesi yüzde yüz devrimci bir harekettir."

Mehmet Ali Aybar son olarak emekçi halkın hızla uyanmakta ve bilinçlenmekte olduğunu, yurt gezilerinden edindiği izlenimlerle doğruluyarak, belirtmiş ve güzel günlerin uzak olmadığını ifade ederek konuşmasını şu sözlerle bağlamıştır:

"Çilekeş, emekçi halkımız için kurtuluş günü uzak değildir. Halkımız demokrasiyi ve sosyalizmi kendi gücü ve kendi elleriyle kuracaktır. Tam bağımsız demokratik sosyalist Türkiye'ye doğru ileri!"